

SZINYEI MERSE PÁL (1845-1920)

Tündérek tánca (Nimfák tánca) |
Dance of Fairies (Dance of Nymphs), 1874

Olaj, vászon | Oil on canvas, 73,5x58,5 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: Szinyei 1874

Kezdő ár | Starting price: 12 000 000 Ft | 34 783 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft
Estimate: 57 971 – 86 957 EUR

OEUVRE-JEGYZÉK SZÁM | OEUVRE-CATALOGUE NR.: 115.
In: Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1990.

PROVENIENCIA | PROVENANCE:
| egykor Czelli Károly (Budapest)
| dr. Bakonyi Károly
| Hubay Jenőné
| Hubay Andor és Tibor gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:
| Szinyei Merse Pál műveinek gyűjteményes kiállítása. Nemzeti Szalon Budapest, 1905. január, katalógus: 81
| Szent-György cég XVII. művészeti árverése. Nemzeti Szalon, Budapest, 1914., katalógus: 67.
| Szent-György cég XVIII. művészeti árverése. Nemzeti Szalon, Budapest, 1914., katalógus: 916.
| Ernst Múzeum XIII-XIV. Budapest, 1920., katalógus: 503 (*Nimfák tánca* címen)
| A Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület 40 éves fennállása alkalmából rendezett Jubiláris Kiállítás. Nemzeti Szalon, Budapest, 1935., katalógus: 86.
| Szinyei Merse Pál Társaság kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1937., katalógus: 50.
| Szinyei Merse Pál műveiből rendezett emlékkiállítás, Országos Magyar Szépművészeti Múzeum, Budapest, 1948., katalógus: 38.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:
| Nemzetközi impresszionista kiállítás. Művészház, Budapest, 1910., katalógus: II. 19.
| Válogatás magyar magángyűjteményekből. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1981., katalógus: 181.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:
| Malonyay Dezső: Szinyei Merse Pál. Budapest, 1910. 47.kép
| Meller Simon: Szinyei Merse Pál élete és művei. A Szépművészeti Múzeum évkönyvei. Budapest, 1935. 101. kép
| Hoffmann Edit: Szinyei Merse Pál. Budapest, 1943. 29. kép
| Végvári Lajos: Szinyei Merse Pál. Budapest, 1986. 49. kép
| Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1990. 115. és 128. kép

„A »Tündérek tánca« (1874-ből) bűvös fantazmagória; kísérteties kék tónus, erős kék ég, hosszan elnyúlt kékbe játszó felhők, sötét víztömeg s fölötté táncolnak a tündérsilhouettek.”¹

A magyar plein-air festészetet megteremtő Szinyei Merse Pál modern törekvéseit kortársai hosszú időn át teljesen értetlenül fogadták. Főművét, az 1873-ban készült *Majális*t csak a millenniumi ünnepségsorozat után vásárolta meg a Szépművészeti Múzeum, nem sokkal később pedig aranyérmert nyert az 1901-es müncheni nemzetközi kiállításon. Az immár csaknem 60 éves mester végül a hazai közön-

ség körében az 1905-ben megrendezett, első gyűjteményes kiállításával aratott átütő sikert. Ezen a Nemzeti Szalonbeli tárlaton mutatta be először a most aukcióra kerülő festményt, a *Tündérek táncát*, mely alig egy évvel a *Majális* után készült.

A kép keletkezésének pontos részleteit Félix fia visszaemlékezéseiből ismerjük. Elmondása szerint Szinyei feleségének, Probstner Zsófiának az arcképét akarta elkészíteni, de miután megzavarták, az egész képet befestette ún. párizsi kékkel. „A kék szín egyszerre mozgásba hozta fantáziáját és egy fél óra alatt ráfestette a Tündérek táncát.”²

1. Camille Corot: *Nimfák tánca*, 1850
Musée d'Orsay, Párizs

2. Arnold Böcklin: Tavasz tánc, 1869

3. Szinyei Merse Pál: Tourbillon, 1873 magántulajdon

A különleges festmény egyedülálló az életműben, talán csak az 1873-as *Tourbillon*-t lehet analógiaként említeni, melyet egy őszi vadászat ihletett. A szél által felkapott aransárga falevelek látványa megragadta fantáziáját, de a levelek helyére táncoló alakokat festett.

Szinyei ebben az évben tért vissza Münchenbe, és egy szerencsés véletlennek köszönhetően barátja, Benczúr Gyula műtermét kapta meg, közvetlenül a svájci szimbolista festő, Arnold Böcklin szomszédságában. Böcklinhez fűződő szoros barátságáról a korszakban készült képei

is tanúskodnak. Álomszerű, lírai kompozícióin nimfák, tündérek, mitológiai alakok jelennek meg. (Böcklin egy, a magyar művészettörténet szempontjából kiemelt jelentőségű képhez közvetlenül is "hozzájárult": az ő festékkereskedőjétől vásárolta meg Szinyei azt a lila festéket, mellyel egyik leghíresebb képét, a Magyar Nemzeti Galériában látható *Lila ruhás nőt* festette.) „Holdfénytől megvilágított, ezüstös felhőkkel terhes sötétkék égbolt alatt nagy víztűkór látszik, előtérben tavirózsákkal, s egy víz alatt lebegő nőalakkal, amely fölött szalmakalap és egy fénykép – mint a sejtelmes jelenet egyedüli reális résztvevői – úsz-

nak a víz felszínén. Körülöttük – hatalmas fák háttere előtt különös szellemalakok, villik lejtik kísérteties táncukat.” – írja a képről Szinyei Merse Anna. Szinyeiről talán túlzás nélkül állítható, hogy a legismertebb magyar festő, a modern magyar festészet kiindulópontja, képei azonban nagyon ritkán bukkannak fel a műkereskedelemben – művei jelentős része közgyűjteményekben található. A kiemelkedő kvalitású, illusztris provenienciával rendelkező, rejtélyes festmény, mely számtalan kiállításon és kiadványban volt látható, több mint száz év elteltével most először kerül aukcióra a nagy közönség elé.³

KELEN ANNA

- 1 Bányász László: Szinyei Merse Pál. Magyar Szalon, 21. évfolyam, 1904/1905. február, 428.
- 2 Meller Simon: Szinyei Merse Pál élete és művei. A Szépművészeti Múzeum évkönyvei. Budapest, 1935. 128.
- 3 Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1990. 88.